

ler, som ikke lader sig afhjælpe i en Haandevending. I Kulminedriften har endda en Nedgang i Produktionsudbyttet pr. Arbejder fundet Sted.

Overraskende godt har derimod Maskinindustrien klaret sig. Særlig Produktionen af Automobiles, Traktorer og Landbrugsmaskiner har været i imponerende Fremgang, saa Rusland nu næsten er selvforsynende paa disse Omraader.

Ogsaa den meget vigtige Olieindustri har mere end indfriet Fem-aarsplanens Forventninger, hvilket Forfatteren sætter i Forbindelse med, at denne Industri kræver væsentlig mindre Kapitalanlæg end Jern- og Kulindustrierne. De Oplysninger, der foreligger om Ruslands Olieforekomster synes dertil at vise, at der i en nærmere Fremtid i al Fald næppe vil blive Mangel paa Reserver, der vil kunne sætte Grænser for det russiske Fremstød paa Oliemarkedet.

Slutkapitlet omhandler den storslaaede Elektrificeringsplan, hvortil Forslag udarbejdedes allerede i 1921, saaledes at dette Omraade var det første, der inddroges under Planhusholdningen. De Krav, man fra først af stillede, opfyldtes i den tilmaalte Tid fuldt ud, men senere har bl. a. den stigende Industrialisering bevirket, at man har sat Fordringerne til Kraftværkernes Kapacitet væsentlig op. Bemærkelsesværdig er den forholdsvis store Rolle, man har tiltænkt Anvendelsen af Tørv som Energikilde, og hvorved Ruslands meget store Tørvemoser udnyttes. Derimod faar Vandkraften ikke den Betydning for Elektrificeringen som i mange Lande. Dels er Vandkraftanlægene mere kapitalkrævende, dels har den centrale Del af Rusland kun i ringe Grad Vandløb, der kan udnyttes. Dog har man ved Floden Dnjepr udbygget Verdens største Vandkraftanlæg.

Alt i alt synes det, at man i Sovjetrusland med stor Kraft og til Dels med Held har arbejdet paa at faa de kapitalvareproducerende Industrier bragt frem til et højt Stade, medens der, hvad Produktionen af Konsumvarer og dermed Befolkningens Levevilkår angaar, først i en senere Omgang kan paaregnes væsentligere Fremskridt.

C. Fl. Steenstrup.

Axel Somme: JORDBRUKET I NORGE. Det norske Arbejderpartis Forlag. Oslo 1933. 184 S.

I Forordet til Bogen bemærker Forfatteren, at de Spørgsmaal, han behandler, i lige høj Grad angaar Bybefolkningen og Bønderne. Synspunktet er rigtigt. I samme Grad som de enkelte Stater isolerer sig fra Omverdenen, i samme Grad bliver en omfattende Forstaaelse og Solidaritetsfølelse mellem de forskellige Erhvervs Udøvere indenfor hvert enkelt Land paakrævet.

Norske Landbrugsproblemer falder paa adskillige Omraader sammen med de Spørgsmaal, som dansk Landbrug siden 1930 har beskæftiget sig med, men det skal dog understreges med det samme, at de paa afgørende Punkter maa siges at være væsentlig forskellige.

Naar dansk Landbrug i højere Grad er blevet ramt af Krisen, skyldes dette først og fremmest, at det er mere afhængig af sin Eksport end det norske. Naar Verdenshandelen derfor bryder sammen, og de enkelte Lande gaar over til lukket Økonomi, maa dansk Landbrug i større Udstrækning blive prisgivet Konjunkturerne, derfor kan man efter mit Skøn have større Forhaabninger til en Løsning af norske Landbrugsproblemer end af de danske.

ler, som ikke lader sig afhjælpe i en Haandevending. I Kulminedriften har endda en Nedgang i Produktionsudbyttet pr. Arbejder fundet Sted.

Overraskende godt har derimod Maskinindustrien klaret sig. Særlig Produktionen af Automobiles, Traktorer og Landbrugsmaskiner har været i imponerende Fremgang, saa Rusland nu næsten er selvforsynende paa disse Omraader.

Ogsaa den meget vigtige Olieindustri har mere end indfriet Fem-aarsplanens Forventninger, hvilket Forfatteren sætter i Forbindelse med, at denne Industri kræver væsentlig mindre Kapitalanlæg end Jern- og Kulindustrierne. De Oplysninger, der foreligger om Ruslands Olieforekomster synes dertil at vise, at der i en nærmere Fremtid i al Fald næppe vil blive Mangel paa Reserver, der vil kunne sætte Grænser for det russiske Fremstød paa Oliemarkedet.

Slutkapitlet omhandler den storslaaede Elektrificeringsplan, hvortil Forslag udarbejdedes allerede i 1921, saaledes at dette Omraade var det første, der inddroges under Planhusholdningen. De Krav, man fra først af stillede, opfyldtes i den tilmaalte Tid fuldt ud, men senere har bl. a. den stigende Industrialisering bevirket, at man har sat Fordringerne til Kraftværkernes Kapacitet væsentlig op. Bemærkelsesværdig er den forholdsvis store Rolle, man har tiltænkt Anvendelsen af Tørv som Energikilde, og hvorved Ruslands meget store Tørvemoser udnyttes. Derimod faar Vandkraften ikke den Betydning for Elektrificeringen som i mange Lande. Dels er Vandkraftanlægene mere kapitalkrævende, dels har den centrale Del af Rusland kun i ringe Grad Vandløb, der kan udnyttes. Dog har man ved Floden Dnjepr udbygget Verdens største Vandkraftanlæg.

Alt i alt synes det, at man i Sovjetrusland med stor Kraft og til Dels med Held har arbejdet paa at faa de kapitalvareproducerende Industrier bragt frem til et højt Stade, medens der, hvad Produktionen af Konsumvarer og dermed Befolkningens Levevilkår angaar, først i en senere Omgang kan paaregnes væsentligere Fremskridt.

C. Fl. Steenstrup.

Axel Somme: JORDBRUKET I NORGE. Det norske Arbejderpartis Forlag. Oslo 1933. 184 S.

I Forordet til Bogen bemærker Forfatteren, at de Spørgsmaal, han behandler, i lige høj Grad angaar Bybefolkningen og Bønderne. Synspunktet er rigtigt. I samme Grad som de enkelte Stater isolerer sig fra Omverdenen, i samme Grad bliver en omfattende Forstaaelse og Solidaritetsfølelse mellem de forskellige Erhvervs Udøvere indenfor hvert enkelt Land paakrævet.

Norske Landbrugsproblemer falder paa adskillige Omraader sammen med de Spørgsmaal, som dansk Landbrug siden 1930 har beskæftiget sig med, men det skal dog understreges med det samme, at de paa afgørende Punkter maa siges at være væsentlig forskellige.

Naar dansk Landbrug i højere Grad er blevet ramt af Krisen, skyldes dette først og fremmest, at det er mere afhængig af sin Eksport end det norske. Naar Verdenshandelen derfor bryder sammen, og de enkelte Lande gaar over til lukket Økonomi, maa dansk Landbrug i større Udstrækning blive prisgivet Konjunkturerne, derfor kan man efter mit Skøn have større Forhaabninger til en Løsning af norske Landbrugsproblemer end af de danske.

Paa samme Maade som i Sverige har der i Norge i Aarene efter Krigen fundet en Vandring Sted til Byerne og de bymæssige Bebyggelser, saaledes at der i nogen Grad findes for megen Arbejdskraft i Byerne og de bymæssige Bebyggelser, for lidt paa Landet. Somme anlægger det Hovedsynspunkt: vi maa have en Del af Befolkningen tilbage til Jorden. Dette Spørgsmaal skulde kunne løses dels ved en anden Jordfordeling, dels ved Opdyrkning af ny Jord. I Stedet for at der i Norge som i Danmark finder en betydelig Import Sted af Foderstoffer, skulde man udlægge den nye Jord til vedvarende Græs, saaledes at dette til en vis Grad kunde erstatte Foderstofimporten.

At en saadan Foranstaltning maa ramme Handelen er indlysende, hvad Somme ikke bemærker, men hvis man herigennem kan skaffe Arbejde til væsentlig flere Mennesker end de, der rammes indenfor Handelen, maa man vel gaa den Vej.

Et andet Spørgsmaal, som Forfatteren behandler i denne Forbindelse, er den lukkede Økonomis Indflydelse paa Levfoden. Der kan sikkert ikke være nogen Tvivl om, at Nedbrydelse af Næringsfrihedens og Arbejdsdelingens Principper maa føre til i første Omgang en Nedsættelse af Levfoden — men da Udviklingen gaar i Retning af lukket Økonomi, maa Norge lige saa vel som andre Lande bøje sig for den faktiske Udvikling og indrette sin Økonomi under Hensyntagen til de ændrede Forhold.

Som man ser, er Bogen up to date i sine Betragtninger angaaende de nye Veje, som den økonomiske Politik nødvendigvis maa slaa ind paa.

Kjeld Bjerke.

Alf Ahlberg: SOCIAL PSYKOLOGI. Oversat og bearbejdet af Arne og Nina Sørensen. Fremad 1933. 222 S. Kr. 3.00.

»Social Psykologi« er i. f. Forf. ikke nogen Benævnelse paa en selvstændig og homogen Videnskab; men et fælles Navn for nogle indbyrdes meget forskellige Problemer og Teorier i Samfundsvidenskaberne, der alle har det til fælles, at de stammer fra Samfundslivets sjælelige Drivkræfter. Forf. drager i Indledningen til Felts mod den klassiske Nationaløkonomis Opfattelse af Mennesket som et rationelt handlende Væsen og redegør i de følgende Afsnit for Instinkterne som det sociale Livs inderste Drivkræfter. Uden Præg af Ensidighed indarbejdes heri Psykoanalysens Betragtningssmaade, og Spørgsmaalet om Instinktlivets Foranderlighed og dermed Opdragelsens Betydning diskuteres. Derefter gøres der Rede for den elementære Masse og de organiserede Grupperes Psykologi. Ved en elementær Masse forstaar Forfatteren en kollektiv Helhed af Individuer, der handler, føler og tænker under Indflydelse af samme instinktive Impulser, medens den organiserede Gruppe kun opstaar, hvor de enkelte Individuer er i Kontakt med hinanden gennem længere Tid og har en vis Opfattelse af Gruppen. Den elementære Masse, der er ansvarløs og lidet intellektuelt indstillet, er en Fare for det demokratiske Samfund. De organiserede Grupper har en mere varig Indflydelse paa det sociale Livs Udvikling, og de to, der har størst Betydning i vor Tid, er Nationen og Samfundsklassen. Hverken Marx eller de klassiske Økonomer har haft Ret i, at Nationerne gennem den økonomiske Udvikling vilde blive betydningsløse. Denne Gruppefølelse er en mægtig Faktor i vor Tids Historie. M. H. t. Arbejderpartiernes Stilling til Nationalfølelsen gør Forf. opmærksom paa, at den »Bernsteinske« Indstilling: Arbejderen som